

Kloosters en religieus leven

Een lezenswaardig boek, waarin negentien bijdragen van deskundigen, verdeeld over vijf rubrieken: *historische loodlijnen, cultureel klimaat, springbronnen van spiritualiteit, lotgevallen en wederwaardigheden, visies op de toekomst*. Vier van deze artikelen vormden de voordrachten, gehouden op het gelijknamige congres in het Provinciehuis (27 september 2002). Vanwege de caleidoscopische variatie aan thema's is gedetailleerde beschrijving onmogelijk; veel moet onvermeld blijven.

De meer historische lijnen zijn uitgezet op Brabant en/of Den Bosch: de zorgvuldig uitgemeten invloed van de opkomende burgerij op de abdij van Postel (Arnoud-Jan Bijsterveld), de met overdaad aan gegevens en beoordelingen voorgedragen opkomst en ondergang van 19e-eeuwse congregaties (Theo Hoogbergen), de korte beschrijvingen van alle middeleeuwse kloosters, kerken en kapellen in Den Bosch (Ad van Drunen), of Thomas à Kempis en Ignatius verrassend gepresenteerd als bronnen van het protestantse piëtisme (Willem op 't Hof). Dit ondanks de, op grond van de Bijbel, destijds duidelijke protestantse afwijzing van het kloosterdom; immers hoe vele religieuzen zijn er na 1629 niet uit Den Bosch verdreven of in levensnoodzakelijke functies beknot?

De meer beschouwende bijdragen hebben breder armslag, zijn niet op streek of stad betrokken. Daarvan verdienen bijzondere aandacht: *De vitaliteit van de Benedictus-regel* (Wil Derkse); *In het voetspoor van Franciscus van Assisi* (Piet Leenhouders); het zeer persoonlijke en doorwrochte *Wat wezenlijk is en blijvend* (Hildegard Schoffelmeyer); en *Religieus leven in de toekomst* (Ton Baeten). Zij bereiken herhaaldelijk de ontroerende overtuigingskracht van een persoonlijke bekentenis, met evenwicht en bezieling neergeschreven. In het korte bestek van dit boek en dit

congres maken zij duidelijk, dat mystiek en profetisch perspectief nog steeds aanwezig zijn.

Verder zijn er de *Lotgevallen en wederwaardigheden*, met alle anekdotes van dien, die het voor velen zo afgezonderd kloosterleven van het verleden toch dichterbij brengen, zó dichtbij ook dat de nood aan *aggiornamento* (bij de tijd brengen) wel erg duidelijk en vanzelfsprekend wordt! Het is een feest dit boek te hanteren, te lezen en erin te bladeren, mooi geïllustreerd als het is door o.a. materiaal van het Religieus Museum Uden.

In sommige stukken wordt het klooster genoemd: 'de kleine kerk', een mij dierbare benaming. Het herhaaldelijk opklinkende vertrouwen in de Heilige Geest, waar het de toekomst van het religieuze charisma betreft, is te eerbiedwaardig om vermetel genoemd te worden. Toch had ik graag een bijdrage gezien over de betrekkingen dienangaande tussen de grote en de kleine kerk. In de bovenvermelde bekentenissen over *roeping* speelt het gezin een onmiskenbare rol. Als het gezin, Gods volk, vervreemdt van de kerk om welke reden dan ook, ligt daar een taak: de kerk dient te luisteren, om te helpen en geholpen te worden. Profetische inspiratie is onontbeerlijk, ook voor de grote Kerk. Kader is even onontbeerlijk, ook voor de kleine kerk. Als schoot en voedingsbodem voor de aanvangsfase van de roeping ontbreken, vanwege disharmonie of gebrek aan respect, of het niet inlossen van wat Vaticanum II aan de leek beloofde,

Foto uit het besproken boek: detail van de preekstoel (uit ca. 1800) in de kerk te Bokhoven. De groep beeldt uit hoe Norbertus van Gennep met een soldaat te paard onderweg door de bliksem wordt getroffen. Hij zweert het wereldse hofleven af, wordt volkspredikant en sticht de orde der Premonstratenzers of Norbertijnen. Zij hebben altijd de zielzorg in Bokhoven waargenomen.

of het tekortschieten van de kloosterlingen zelf, wil de toekomst van het kloosterleven mij niet zo rooskleurig voorkomen.

In verband met een *Historie met toekomst* miste ik node die Kerk als thema, en op het congres haar presentie. Het blijft een prachtig en lezenswaardig boek!

Kloosters en religieus leven, Historie met toekomst, samenstelling Maurice Ackermans en Theo Hoogbergen, uitgave: Adr. Heinen Uitgevers i.s.m. 'De Boschboom' en Stichting ABC ('s-Hertogenbosch 2002)